

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Distance Education)

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालय:
५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्यसेतुः (फलितज्यौतिषम्) - द्वितीयपत्रम्
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2021-22

पत्रम् - विषयः -

अध्येतुः नाम - पञ्जीकरणसंख्या -

अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः -

अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः -

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम -

मूल्याङ्कनकर्ता एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्ता मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः -

अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः -

खण्डः:	निर्धारिताङ्काः:	प्राप्ताङ्काः:
खण्डः - क	$20 \times 02 = 40$ अङ्काः:	
खण्डः - ख	$05 \times 08 = 40$ अङ्काः:	
खण्डः - ग	$02 \times 10 = 20$ अङ्काः:	
	पूर्णाङ्काः 100	प्राप्ताङ्काः

मूल्याङ्कनपुरस्मरं परामर्शः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनःप्रेषणदिनाङ्कः -

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् -

दिनाङ्कः -

अध्येतुः कृते परामशाः,

प्रिय अध्येतः ! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य आधारेण कुत्र कुत्र भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु। शुभकामनाः॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनांकः

आचार्यसेतुः (फलितज्यौतिषम्) - द्वितीयपत्रम्

विषयः – मुहूर्तचिन्तामणि: (नक्षत्रप्रकरणम्) – 100 अङ्काः।

निर्देशः – अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note – This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः-क

$$\text{अङ्काः} = 20 \times 02 = 40$$

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five (25) questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. चरनक्षत्राणि कानि ?
2. मृदुसंज्ञकनक्षत्रेषु कानि कृत्यानि भवन्ति ?
3. 'वद्धिः' कस्य नक्षत्रस्य स्वामी ?
4. एकस्य योगस्य मानं कियद् भवति ?
5. अधोमुखादिनक्षत्रेषु कीदृशानि कार्याणि क्रियन्ते ?
6. उग्रसंज्ञकवासरः कः ?
7. कर्कटराशः स्वामी कः ?
8. पुष्यनक्षत्रे विद्यमानाः वर्णाः के ?
9. 'शशभूत्' इति पदेन कः ग्रहः बोध्यः ?
10. रव्यादिवासरेषु कः वासरः तीक्ष्णसंज्ञकः ?
11. तिर्यङ्गमुखसंज्ञकानि नक्षत्राणि कानि ?
12. शतभिषा-नक्षत्रे कति तारकाः सन्ति ?
13. त्रिकोणाकृति समा कस्य नक्षत्रस्याकृतिः ?
14. चरराशयः के ?
15. 'विश्वकर्मा' कस्य नक्षत्रस्य स्वामी ?
16. 'उत्तरात्रयम्' इति पदेन कानि नक्षत्राणि ज्ञायन्ते ?
17. कयो नक्षत्रयोर्मध्ये अभिजिननक्षत्रं तिष्ठति ?
18. सपादद्विनक्षत्राणां समूहः किं भवति ?
19. 'शक्राग्नी' इति पदेन कौ देवौ बोध्यौ ?
20. चिन्तामणिदैवज्ञस्य पुत्रः कः अस्ति ?
21. शुक्लपक्षस्य अन्तिमतिथेः नाम किम् ?

22. मङ्गलाचरणं किमर्थं क्रियते ?
23. नन्दातिथयः का: ?
24. एकस्मिन् राशो कति नक्षत्रचरणानि भवन्ति ?
25. अन्तिमनक्षत्रस्य नाम किम् ?

खण्डः-ख

अङ्काः - $05 \times 08 = 40$

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight (08) questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. भूषाघटनादिमुहूर्तविचारः सश्लोकं क्रियताम्।
2. प्रवालादिधारणमुहूर्तं सप्रमाणं विशदीकुरुत।
3. वस्त्रपरिधानमुहूर्तं विलिख्य वस्त्रस्य दग्धादिदोषे शुभाशुभत्वं प्रतिपादयत ।
4. सोदाहरणं होमाहुतेः शुद्धमुहूर्तं विचारयत।
5. क्रयविक्रयनक्षत्रेषु परस्परं निषेधः लेख्यः।
6. अभुक्तमूलं नाम किम्? तस्य के भेदाः व्याख्यात।
7. ज्योतिःसागरग्रन्थोक्त-कृषिक्रियायां मुहूर्तं वर्णयत।
8. बीजोप्तौ फणिचक्रं सश्लोकं निरूपयत।

खण्डः-ग

प्रश्नाः - द्वौ समाधेयौ

अङ्काः - $02 \times 10 = 20$

टिप्पणी : अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ। प्रत्येकम्प्रश्नः प्रायः त्रिंशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four (04) questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. ध्रुवादिसंज्ञा-अधोमुखादिसंज्ञयोर्मध्ये किमन्तरं विद्यते यथाग्रन्थं स्पष्टयत॥
2. औषधग्रहणमुहूर्ते विहितनक्षत्रवारलग्नविषयकं सप्रमाणं विशदयत।
3. त्रिपुष्करयोगविषयमधिकृत्य निबन्धो लेख्यः।
4. रोगोत्पत्तौ रोगिणः शीघ्रमरणयोगान् सश्लोकं विशदीकुरुत।

